T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 1. ve 19. maddelerinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN REDDİ gerektiği hk.

ESAS NO : 2022/270
KARAR NO : 2022/352
KARAR TR : 20/06/2022

K A R A R

Davacı : S. K
Vekili : Av. İ. Ö. G
Davalı : Van Büyükşehir Belediye Başkanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinden 2021/1 ve 2021/2 dönemlerine ilişkin halk otobüsleri taşıt ruhsat harcı tahsil edilmesi işleminin; devir temlik ücreti, çalışma ruhsat ücreti, araç uygunluk ücreti, taşıt ruhsat harcı gibi ücretlerin ilgililerin isteği üzerine sağlanan bir hizmet karşılığında alınmamaları sebebiyle yasal dayanaktan yoksun olduğunu, belediye meclislerinin bu şekilde alacak kalemi ihdas etmelerinin verginin kanuniliği ilkesine aykırı olduğunu ileri sürerek iptaline ve tahsil edilen tutarın yasal faiziyle birlikte iadesine karar verilmesi istemiylevergi mahkemesinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

2. **Van Vergi Mahkemesi23/03/2022 tarih ve E.2022/434, K.2022/752 sayı ile,** davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine, dava dosyasının görevli ve yetkili Van İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 6. maddesinde, vergi mahkemelerinin; genel bütçeye, il özel idarelerine, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalarla bu konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davaları çözümleyeceği; aynı Kanunun 5. maddesinde de, vergi mahkemelerinin görevine giren davalarla ilk derecede Danıştay'da çözümlenecek olanlar dışındaki idari davaların idare mahkemelerince çözümleneceği açıklanmıştır. Buna göre; özel görevli idari yargı yeri olan vergi mahkemelerinin görevine girmeyen idari davaların çözüm yeri, genel görevli idari yargı yeri olan idare mahkemeleridir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15. maddesinin 1 .fıkrasının, (a) bendinde; 3/a bendine göre adlî ve askerî yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine, İdarî yargının görevli olduğu konularda ise görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesine karar verileceği hüküm altına alınmıştır.

Uyuşmazlıkta, dosyadaki belgelerin incelenmesinden, davacıdan alınan halk otobüsleri taşıt ruhsat harcının, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesi uyarınca Belediyelere verilmiş olan sorumluluklar çerçevesinde toplu taşıma imtiyazının devri karşılığında, 2464 sayılı Kanunun 97. maddesi uyarınca belediye meclisi kararına göre alınan ücret olduğu ve bu ücretin vergi, resim, harç ile benzeri mali yükümlülüklerle ilgisi bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacıdan tahsil edilen halk otobüsleri taşıt ruhsat harcına ilişkin ihtilafın çözümünde idare mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

3. Dosya Vergi Mahkemesince Nöbetçi İdare Mahkemesine gönderilmiştir.

4 . **Van 3. İdare Mahkemesi 14/04/2022 tarih ve E.2022/1113 sayı ile,** uyuşmazlığın görüm ve çözümünün vergi mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle 2247 sayılıKanun'un 19.maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına; görevli yargı yerinin belirlenmesi için eldeki bu dosya ile Van Vergi Mahkemesi'nin 23/03/2022gün ve E:2022/434, K:2022/752 sayılı dosya aslının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve görevli yargı yeri tayini hususunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar bakılan işbu davanın incelenmesinin ertelenmesine karar vermiştir.Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Olayda, Otobüs Ruhsat Harcı, adı altında alınan bir bedelin uyuşmazlık konusu olduğu, şehir içi toplu taşıma ve ulaşım konusunun 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu uyarınca belediyelerin tekelinde olan hizmetlerden olduğu, bu hizmetleri doğrudan kendisi yerine getirebileceği gibi ruhsat usulü ile özel kişilere de gördürebileceği, bu hizmetin özel kişilerce

yerine getirilmesi halinde belirli adlar altında özel kişilerden bir bedelin istenebileceği, özel kişilerin bu bedeli ödemeden bu hizmeti yerine getirmesinin mümkün olmadığı,Belediye Gelirleri Kanunundaki istek ile kamu hizmetini yerine getirmeye katılma için ilgilisinin isteğinin farklı hukuki niteliğe sahip olduğu, Belediye Gelirleri Kanunundaki hizmetten faydalanmadaki isteğin tekel niteliğinde olmayan farklı yerlerden de temin edilebilecek bir hizmetten faydalanabilmek için yapılan bir istek olduğu, ikinci durumda ise ilgilisinin toplu taşıma hizmeti verebilmek için bu ücreti ödeme mecburiyetinde olduğu, diğer türlü şehir içi toplu taşıma hizmetini yerine getirmesinin mümkün olmadığı,Anayasa Mahkemesi kararlarında vurgulandığı üzere "benzeri mali yükümlülük" olabilmesi için aranan temel kriter olan "kamu gücüne dayalı olarak, gerektiğinde zorla alınabilmesi" kriterini taşıdığı anlaşıldığından "benzeri mali yükümlülük" kapsamında değerlendirilen "Otobüs Ruhsat Harcı,"na ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümünün vergi mahkemesinin görevine girdiği sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un*"Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin ilk fıkrası şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir."

6. Kanun'un *"Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

7. Aynı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, ÜyelerBirol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 20/06/2022 tarihli toplantısında; Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

9. Mevzuat kısmında belirtilen düzenlemelere göre, yargı yerlerince 19.madde kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulabilmesi için, adli ve idari yargı yerlerince (yargı yolu bakımından) verilmiş görevsizlik kararları bulunması ve bu kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekmektedir.

10. Dosyaların incelenmesinde; uyuşmazlığa ilişkin olarak aynı yargı kolu içinde verilmiş görevsizlik kararları bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu şekilde oluşan görev uyuşmazlığı, mahkemelerin yargı çevresine göre, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 14. ve43. maddeleri uyarınca bölge idare mahkemeleri veyaDanıştaytarafından çözümlenecektir. Dolayısıyla, ortadaadli ve idari yargı yerlerince karşılıklı olarak verilmiş görevsizlik kararı bulunmadığından, uyuşmazlığın esasını inceleme koşulu gerçekleşmemiştir.

11. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; 2247 sayılı Kanun'un 1. ve 19. maddelerinde öngörülen koşulları taşımayan ve Van 3. İdare Mahkemesi'nce 14/04/2022tarihli ve E.2022/1113 sayılı gönderme kararına istinaden yapılan başvurunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

Van 3. İdare Mahkemesi'nce 14/04/2022tarihli ve E.2022/1113 sayılı gönderme kararına istinaden yapılan ve 2247 sayılı Kanun'un 1. ve 19. maddelerinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE,

20/06/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİİLE KESİN OLARAKkarar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ahmet	Mahmut
TOPUZ	ARSLAN	BALLI